Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 26 september 2024*

”Överklagande – Statligt stöd – Stödordning som Förbundsrepubliken Tyskland genomfört till förmån för stora elkonsumenter – Befrielse från nätavgifterna för perioden 2012–2013 – Beslut i vilket stödordningen förklaras vara oförenlig med den inre marknaden – Talan om ogiltigförklaring – Tidsfrist för väckande av talan – Upptagande till prövning – Artikel 107.1 FEUF – Begreppet statligt stöd – Statliga medel – Skatteliknande avgifter eller andra obligatoriska avgifter”

I de förenade målen C-795/21 P och C-796/21 P,

angående två överklaganden enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 16 december 2021,

WEPA Hygieneprodukte GmbH, Arnsberg (Tyskland),

WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, tidigare Wepa Leuna, och Wepa Papierfabrik Sachsen, Arnsberg,

företrädda av H. Janssen, D. Salm och A. Vallone, Rechtsanwälte,

klagande i mål C-795/21 P,

i vilket de andra parterna är:

Europeiska kommissionen, företrädd av K. Herrmann, C. Kovács och T. Maxian Rusche, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av H. Heinrich, Rechtsanwalt,

svarande i första instans,

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av J. Möller och R. Kanitz, båda i egenskap av ombud,

intervenient i första instans,

och

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av J. Möller och R. Kanitz, båda i egenskap av ombud,

klagande i mål C-796/21 P,

* Rättegångsspråk: tyska.

i vilket de andra parterna är:

WEPA Hygieneprodukte GmbH, Arnsberg,

WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, tidigare Wepa Leuna och Wepa Papierfabrik Sachsen, Arnsberg,

företrädda av H. Janssen, D. Salm och A. Vallone, Rechtsanwälte,

sökande i första instans,

Europeiska kommissionen, företrädd av K. Herrmann, C. Kovács och T. Maxian Rusche, samtliga i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden K. Jürimäe (referent), domstolens ordförande K. Lenaerts, tillika tillförordnad domare på tredje avdelningen, samt domarna N. Piçarra, N. Jääskinen och M. Gavalec,

generaladvokat: L. Medina,

justitiesekreterare: enhetschefen D. Dittert,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 28 juni 2023,

och efter att den 9 november 2023 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Genom sitt överklagande i mål C-795/21 P har WEPA Hygieneprodukte GmbH och WEPA Deutschland GmbH & Co. KG (nedan kallade bolagen Wepa) yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 6 oktober 2021, Wepa Hygieneprodukte m.fl./kommissionen (T-238/19, EU:T:2021:648) (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogillade tribunalen bolagen Wepas talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut (EU) 2019/56 av den 28 maj 2018 om stödordning SA.34045 (2013/C) (f.d. 2012/NN) som Tyskland har genomfört för baslastkonsumenter enligt 19 § i StromNEV-förordningen (EUT L 14, 2019, s. 1) (nedan kallat det omtvistade beslutet).

2 Genom sitt överklagande i mål C-796/21 P har Förbundsrepubliken Tyskland yrkat att domstolen ska upphäva den överklagade domen.

3 Genom sina anslutningsöverklaganden i målen C-795/21 P och C-796/21 P har även Europeiska kommissionen yrkat att den överklagade domen ska upphävas.

Tillämpliga bestämmelser

4 I skäl 39 i rådets förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 [FEUF] (EUT L 248, 2015, s. 9) anges följande:

”Med tanke på insyn och rättssäkerhet är det lämpligt att kommissionens beslut ges offentlighet, samtidigt som principen om att beslut i frågor om statligt stöd riktas till den berörda medlemsstaten behålls. Därför är det motiverat att offentliggöra alla beslut som kan påverka de berörda parternas intressen, antingen i sin helhet eller i sammandrag, eller att göra exemplar av sådana beslut tillgängliga för berörda parter om de inte har offentliggjorts eller när de inte offentliggjorts i sin helhet.”

5 Artikel 1 h i denna förordning har följande lydelse:

”I denna förordning gäller följande definitioner:

…

h) *berörd part*: en medlemsstat eller en person, ett företag eller en företagssammanslutning, vars intressen kan påverkas av att stöd beviljas, framför allt stödmottagaren, konkurrerande företag och branschorganisationer.”

6 Artikel 32 i nämnda förordning har rubriken ”Offentliggörande av beslut”. I punkt 3 i den artikeln föreskrivs följande:

”Kommissionen ska i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra de beslut som den har fattat enligt artikel 8.1 och 8.2 samt artikel 9.”

Bakgrund till tvisten och det omtvistade beslutet

7 Bakgrunden till tvisten, såsom den framgår av punkterna 1–22 i den överklagade domen, kan sammanfattas enligt följande.

De aktuella bestämmelserna i lagar och andra författningar

Systemet med nätavgifter innan de omtvistade åtgärderna infördes

8 I 21 § i Energiewirtschaftsgesetz (lagen om energiförsörjningen), i dess lydelse enligt Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftsrechtlicher Vorschriften (lagen om en ny reglering av energiindustrin) av den 26 juli 2011 (BGBl. 2011 I, s. 1554), men före de ändringar som gjordes genom Gesetz zur Weiterentwicklung des Strommarktes (lagen om vidareutveckling av elmarknaden) av den 26 juli 2016 (BGBl. 2016 I, s. 1786) (nedan kallad EnWG 2011), föreskrevs bland annat att nätavgifter ska vara rimliga, icke-diskriminerande, transparenta och grundade på kostnaderna för en effektiv drift av energiförsörjningssystemet.

9 I 24 § EnWG 2011 gavs den tyska förbundsregeringen befogenhet att i förordning närmare reglera dels den allmänna metoden för att beräkna nätavgifter, dels i vilka särskilda fall av nätanvändning och under vilka förutsättningar tillsynsmyndigheten kunde tillåta eller förbjuda individuella nätavgifter.

10 I 17 § i Stromnetzentgeltverordnung (den federala förordningen om elnätsavgifter) av den 25 juli 2005 (BGBl. 2005 I, s. 2225) (nedan kallad StromNEV 2005-förordningen) definieras den beräkningsmetod som systemansvariga ska använda för att fastställa de allmänna avgifterna. Det rör sig om en metod i två steg: Först fastställs de olika årliga kostnadselementen för hela nätet och därefter beräknas de allmänna avgifterna på grundval av de årliga totala nätkostnaderna.

11 Vid fastställandet av de allmänna avgifterna beaktas två omständigheter, nämligen ”samtidighetsfunktionen”, som återspeglar sannolikheten för att den enskilda nätanvändarens elförbrukning bidrar till den årliga topplasten för den berörda nätnivån, och den högsta intäktsnivån för varje systemansvarig, vilken fastställs av Bundesnetzagentur (Federala nätverksbyrån, Tyskland) på grundval av en riktmärkning gentemot andra systemansvariga, i syfte att förhindra att kostnader till följd av ineffektivitet kan utjämnas genom nätavgifter.

12 I 19 § i StromNEV 2005-förordningen föreskrivs individuella avgifter för användarkategorier vars förbrukning- och belastningsprofiler skiljer sig kraftigt från andra användares (så kallade atypiska användare). Dessa avgifter beaktar, i enlighet med principen att nätavgifterna ska återspegla nätkostnaderna, i vilken mån dessa atypiska användare bidrar till lägre, eller förebyggande av höjda, nätkostnader.

13 Genom 19 § punkt 2 i StromNEV 2005-förordningen införs individuella avgifter för följande två kategorier av atypiska användare:

– Användare vars bidrag till topplasten kan förväntas skilja sig betydligt från den samtidiga årliga topplasten för alla andra användare som är anslutna till samma nätnivå, det vill säga användare som systematiskt förbrukar el utanför topplasttider (nedan kallade de anticykliska konsumenterna).

– Användare vars årliga elförbrukning uppgår till minst 7 000 timmars användning och överstiger 10 gigawattimmar (nedan kallade baslastkonsumenterna).

14 Fram till dess ändring genom EnWG 2011 föreskrevs i StromNEV 2005-förordningen att både anticykliska konsumenter och baslastkonsumenter skulle betala individuella avgifter som beräknades enligt den så kallade metoden med den fysiska vägen, som hade utformats av Bundesnetzagentur. Enligt den metoden beaktades de nätkostnader som dessa anticykliska konsumenter och baslastkonsumenter hade orsakat, men det utkrävdes en minimiavgift på 20 procent av den offentliggjorda allmänna nätavgiften (nedan kallad minimiavgiften). Genom denna minimiavgift säkerställdes en avgift för användningen av det nät som dessa konsumenter var anslutna till för det fall de individuella avgifter som beräknats enligt metoden med den fysiska vägen var lägre än denna minimiavgift eller till och med nära noll.

De omtvistade åtgärderna

15 I enlighet med 19 § punkt 2 andra och tredje meningarna i StromNEV 2005-förordningen, i dess lydelse enligt EnWG 2011, avskaffades de individuella avgifterna för baslastkonsumenterna från och med den 1 januari 2011 (datum för retroaktiv tillämpning av denna bestämmelse) och de ersattes med en fullständig befrielse från nätavgifter (nedan kallad den omtvistade befrielsen) som beviljades genom tillstånd från den behöriga tillsynsmyndigheten, det vill säga Bundesnetzagentur eller den berörda delstatens tillsynsmyndighet. Kostnaden för denna befrielse innebar en börda för de systemansvariga för överföringssystemet eller för distributionssystemet, beroende på vilken nätnivå som stödmottagarna var anslutna till.

16 De systemansvariga för överföringssystemet var enligt 19 § punkt 2 sjätte och sjunde meningarna i StromNEV 2005-förordningen, i dess lydelse enligt EnWG 2011, skyldiga att ersätta de systemansvariga för distributionssystemet för intäktsförluster som uppstod på grund av den omstridda befrielsen. Dessutom var de systemansvariga för överföringssystemet skyldiga att sinsemellan fördela de kostnader som denna befrielse medförde, genom en avräkning i enlighet med 9 § i Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz (lagen om produktion av kraftvärme) av den 19 mars 2002 (BGBl. 2002 I, s. 1092) så att varje systemansvarig för överföringssystemet bar samma finansiella börda i proportion till den el som levererades till slutkonsumenter som var anslutna till deras respektive nät.

17 Från och med år 2012 infördes en finansieringsmekanism genom Bundesnetzagenturs beslut av den 14 december 2011 (BK8-11-024) (nedan kallat Bundesnetzagenturs beslut år 2011). Enligt denna mekanism tog de systemansvariga för distributionssystemet ut en tilläggsavgift från slutkonsumenterna eller elleverantörerna (nedan kallad den omtvistade tilläggsavgiften), vars belopp överfördes till de systemansvariga för överföringssystemet för att kompensera för intäktsförlusten till följd av den omtvistade befrielsen.

18 Den omtvistade tilläggsavgiftens storlek fastställdes varje år och i förväg av de systemansvariga för överföringssystemet, på grundval av en metod som hade fastställts av Bundesnetzagentur. Beloppet för år 2012, som var det första året mekanismen genomfördes, fastställdes direkt av Bundesnetzagentur.

19 Dessa bestämmelser var inte tillämpliga på kostnaderna för den omtvistade befrielsen för år 2011, och följaktligen fick alla systemansvariga för överföringssystemet och för distributionssystemet bära de förluster som hade orsakats av befrielsen för det året.

Systemet med nätavgifter efter det att de omtvistade åtgärderna infördes

20 Under det administrativa förfarande som ledde fram till det omtvistade beslutet ogiltigförklarades först den omtvistade befrielsen genom domstolsavgöranden från Oberlandesgericht Düsseldorf (Regionala överdomstolen i Düsseldorf, Tyskland) av den 8 maj 2013 och från Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) av den 6 oktober 2015. Därefter upphävdes befrielsen från och med den 1 januari 2014 genom StromNEV 2005-förordningen, i dess lydelse enligt Verordnung zur Änderung von Verordnungen auf dem Gebiet des Energiewirtschaftsrechts (förordning om ändring av energiförordningarna) av den 14 augusti 2013 (BGBl. 2013 I, s. 3250) (nedan kallad StromNEV 2013-förordningen). Genom StromNEV 2013-förordningen återinfördes, för framtiden, de individuella avgifter som beräknats enligt metoden med den fysiska vägen, med tillämpning – i stället för minimiavgiften – av schablonavgifter på 10, 15 och 20 procent av de allmänna avgifterna, på grundval av elförbrukningen (7 000, 7 500 respektive 8 000 timmars användning per år av nätet).

21 Genom StromNEV 2013-förordningen infördes övergångsbestämmelser som var i kraft från och med den 22 augusti 2013 och som var retroaktivt tillämpliga på de baslastkonsumenter som ännu inte hade beviljats den omtvistade befrielsen för åren 2012 och 2013. I stället för individuella avgifter beräknade enligt metoden med den fysiska vägen och minimiavgiften, föreskrevs i övergångsbestämmelserna endast att schablonavgifter skulle tillämpas för dessa konsumenter.

Det administrativa förfarandet och det omtvistade beslutet

22 Till följd av flera klagomål offentliggjorde kommissionen den 4 maj 2013 sitt beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 108.2 FEUF avseende den stödordning som bygger på de omtvistade bestämmelserna (EUT C 128, 2013, s. 43).

23 Efter ett förfarande under vilket Förbundsrepubliken Tyskland och andra berörda parter inkom med yttranden antog kommissionen den 28 maj 2018 det omtvistade beslutet.

24 I detta beslut konstaterade kommissionen att Förbundsrepubliken Tyskland hade beviljat olagligt statligt stöd i form av den omtvistade befrielsen från och med den 1 januari 2012 till och med den 31 december 2013.

25 Kommissionen drog närmare bestämt slutsatsen att beloppet för det statliga stödet motsvarade de nätverkskostnader som genererats under åren 2012 och 2013 av befriade baslastkonsumenter eller, om dessa kostnader var lägre än minimiavgiften, denna minimiavgift.

26 Kommissionen påpekade dessutom att det aktuella stödet var oförenligt med den inre marknaden, eftersom det inte uppfyllde villkoren för något av de undantag som föreskrivs i artikel 107.2 och 107.3 FEUF och inte heller kunde anses vara förenligt av andra skäl.

27 Kommissionen beslutade därför följande:

– Den omstridda befrielsen utgjorde statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, i den mån som baslastkonsumenter var befriade från att betala nätavgifter som motsvarade de nätkostnader som orsakades av dem eller, när dessa nätkostnader uppgick till mindre än minimiavgiften, från att betala denna minimiavgift.

– Det aktuella statliga stödet genomfördes av Förbundsrepubliken Tyskland i strid mot artikel 108.3 FEUF och var oförenligt med den inre marknaden.

– Det individuella stöd som beviljats enligt den aktuella ordningen utgjorde inte statligt stöd om det, vid den tidpunkt när det beviljades, uppfyllde de villkor som fastställts i en förordning om stöd av mindre betydelse, vilken antagits i enlighet med artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 994/98 av den 7 maj 1998 om tillämpningen av artiklarna [107] och [108 FEUF] på vissa slag av övergripande statligt stöd (EGT L 142, 1998, s. 1).

– Förbundsrepubliken Tyskland skulle dels från stödmottagarna återkräva det med den inre marknaden oförenliga stöd som beviljats enligt den aktuella stödordningen, inklusive ränta, dels upphöra med alla utbetalningar av utestående stöd enligt denna stödordning med verkan från och med den dag då det omtvistade beslutet antogs.

Talan vid tribunalen och den överklagade domen

28 Bolagen Wepa väckte talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 9 april 2019.

29 Genom beslut av ordföranden på tribunalens sjätte avdelning av den 30 augusti 2019 tilläts Förbundsrepubliken Tyskland att intervenera till stöd för bolagen Wepas yrkanden, i enlighet med denna medlemsstats ansökan därom.

30 Bolagen Wepa åberopade en enda grund till stöd för sin talan, vilken avsåg att det inte förelåg något statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, eftersom den omtvistade befrielsen inte finansierades med statliga medel.

31 I den överklagade domen förklarade tribunalen att talan kunde tas upp till sakprövning men fann att talan inte kunde vinna bifall såvitt avsåg denna grund och ogillade följaktligen talan om ogiltigförklaring i dess helhet.

Förfarandet vid domstolen och parternas yrkanden

32 Bolagen Wepa har i deras överklagande i mål C-795/21 P yrkat att domstolen ska

– upphäva den överklagade domen,

– i första hand ogiltigförklara det omtvistade beslutet och i andra hand återförvisa målet till tribunalen, och

– förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna vid tribunalen och domstolen.

33 Förbundsrepubliken Tyskland har yrkat att domstolen ska bifalla överklagandet i mål C-795/21 P och förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

34 Kommissionen har yrkat att domstolen ska ogilla överklagandet i mål C-795/21 P och förplikta bolagen Wepa att ersätta rättegångskostnaderna.

35 Förbundsrepubliken Tyskland har i sitt överklagande i mål C-796/21 P yrkat att domstolen ska

– upphäva den överklagade domen, i den mån tribunalen däri ogillade talan om ogiltigförklaring,

– ogiltigförklara det omtvistade beslutet, och

– förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna vid tribunalen och domstolen.

36 Bolagen Wepa har yrkat att domstolen ska bifalla överklagandet i mål C-796/21 P.

37 Kommissionen har yrkat att domstolen ska ogilla överklagandet i mål C-796/21 P och förplikta Förbundsrepubliken Tyskland att ersätta rättegångskostnaderna.

38 Kommissionen har genom sina anslutningsöverklaganden i målen C-795/21 P och C-796/21 P yrkat att domstolen ska

– upphäva den överklagade domen,

– avvisa talan om ogiltigförklaring,

– i mål C-795/21 P, förplikta bolagen Wepa att ersätta rättegångskostnaderna vid domstolen och tribunalen.

– i mål C-796/21 P, förplikta Förbundsrepubliken Tyskland och bolagen Wepa att ersätta rättegångskostnaderna vid domstolen respektive tribunalen.

39 Bolagen Wepa och Förbundsrepubliken Tyskland har yrkat att anslutningsöverklagandena ska ogillas och att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

40 Domstolens ordförande har genom beslut av den 18 april 2023 förenat målen C-795/21 P och C-796/21 P vad gäller det muntliga förfarandet och domen.

Prövning av anslutningsöverklagandena

41 Kommissionens anslutningsöverklaganden har främst till syfte att göra gällande att talan inte kunde tas upp till sakprövning i första instans, vilket är en fråga som måste avgöras innan de sakfrågor som gjorts gällande i överklagandena i huvudsaken kan prövas. Anslutningsöverklagandena ska därför prövas först (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 december 2020, Changmao Biochemical Engineering/Distillerie Bonollo m.fl., C-461/18 P, EU:C:2020:979, punkt 43).

42 Kommissionen har åberopat två grunder till stöd för sina yrkanden i anslutningsöverklagandena.

Den första grunden

Parternas argument

43 Genom den första grunden till stöd för yrkandena i anslutningsöverklagandena har kommissionen gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning i punkterna 36–43 i den överklagade domen, genom att göra en extensiv tolkning av begreppet offentliggörande i den mening som avses i artikel 263 sjätte stycket FEUF. Kommissionen anser att tribunalen gjorde en felaktig bedömning när den fann att varje offentliggörande i EUT omfattas av detta begrepp, oberoende av huruvida ett sådant offentliggörande är en förutsättning för att den aktuella rättsakten ska träda i kraft i enlighet med artikel 297 FEUF och huruvida offentliggörandet föreskrivs i själva fördraget.

44 För det första anser kommissionen att tribunalens tolkning strider mot domstolens praxis såsom den följer av domen av den 17 maj 2017, Portugal/kommissionen (C-339/16 P, EU:C:2017:384, punkterna 34–40), samt av beslutet av den 31 januari 2019, Iordăchescu/parlamentet m.fl. (C-426/18 P, EU:C:2019:89, punkt 22), och beslutet av den 5 september 2019, Fryč/kommissionen (C-230/19 P, EU:C:2019:685, punkt 15). Genom denna rättspraxis har domstolen dragit en parallell mellan artikel 263 sjätte stycket FEUF och artikel 297 FEUF, i den meningen att talefristen börjar löpa vid offentliggörandet av rättsakten i fråga endast om offentliggörandet utgör en förutsättning för att rättsakten ska träda i kraft och om det föreskrivs i själva fördraget.

45 Detta synsätt bekräftas av en bokstavlig, kontextuell och teleologisk tolkning av artikel 263 sjätte stycket FEUF.

46 Vad gäller ordalydelsen i denna bestämmelse har kommissionen gjort gällande att orden offentliggörande och delgivning förekommer i samtliga språkversioner, med undantag för den tyska språkversionen, såväl i artikel 263 sjätte stycket FEUF som i artikel 297 FEUF, vilket visar att det finns en koppling mellan dessa båda bestämmelser.

47 Vad gäller syftet och ändamålet med artikel 263 sjätte stycket FEUF, bidrar de talefrister som fastställs i denna bestämmelse till att uppfylla målet om rättssäkerhet. Om en enskild vill angripa en rättsakt ska han eller hon i princip göra detta inom två månader från den dag då han eller hon fick kännedom om den slutliga versionen av rättsaktens innehåll. För rättsakter med allmän giltighet som inte är riktade till någon särskild adressat gäller däremot den dag då de offentliggörs i EUT. För rättsakter som anger vem eller vilka de riktar sig till gäller den dag då adressaten delges. Det är endast i undantagsfall och i andra hand, när det rör sig om en rättsakt som varken ska offentliggöras eller delges, som den omständigheten att en enskild får kännedom om rättsakten kan utgöra en omständighet som medför att talefristen börjar löpa. Kopplingen mellan artikel 263 sjätte stycket FEUF och artikel 297 FEUF säkerställer således att ett senare offentliggörande av en rättsakt i EUT i informationssyfte inte leder till en förlängning av talefristerna och därmed till rättsosäkerhet.

48 För det andra kan offentliggörandet i EUT av ett kommissionsbeslut om att avsluta ett formellt granskningsförfarande inte likställas med ett offentliggörande i den mening som avses i artikel 297.2 andra stycket FEUF. Detta offentliggörande utgör således inte den tidpunkt vid vilken talefristen börjar löpa.

49 Dels har kommissionen anfört att ett sådant beslut riktar sig till den berörda medlemsstaten och delges endast denna. Enligt artikel 297.2 tredje stycket FEUF träder det i kraft genom denna delgivning och inte genom att det offentliggörs i EUT, vilket endast syftar till att informera allmänheten, inbegripet de stödmottagare från vilka den berörda medlemsstaten ska återkräva stödet redan innan beslutet offentliggörs. Dels följer nämnda offentliggörande inte av EUF-fördraget utan av artikel 32 i förordning 2015/1589, jämförd med skäl 39 i samma förordning. Under dessa omständigheter ska fastställandet av den tidpunkt då fristen för att väcka talan mot ett beslut att avsluta det formella granskningsförfarandet börjar löpa för ett stödmottagande företag, grunda sig på när företaget faktiskt fick kännedom om detta beslut. Om det inte kan visas att företaget fått kännedom om beslutet innan det offentliggjordes i EUT, är det dagen för beslutets offentliggörande i EUT som, enligt en rättslig konstruktion, ska anses vara den dag då företaget faktiskt fick kännedom om beslutet.

50 För det tredje har kommissionen anfört en rad argument som den anser stöder dess tolkning av artikel 263 sjätte stycket FEUF.

51 Kommissionen har, med hänvisning till systematiken i denna bestämmelse, gjort gällande att offentliggörandet och delgivningen av en rättsakt är likställda och att kännedom om rättsakten är en subsidiär omständighet i förhållande till de två första. Tribunalens tolkning skulle innebära att detta subsidiaritetsförhållande bryts, eftersom talefristen, även för den berörda medlemsstaten och trots delgivningen, skulle börja löpa vid tidpunkten för offentliggörandet, för det fall offentliggörandet enligt artikel 32 i förordning 2015/1589 var likvärdigt med ett offentliggörande enligt artikel 297.1 FEUF.

52 Vidare anser kommissionen att tribunalens tolkning leder till bristande likställdhet i processen mellan de företag från vilka stöd ska återkrävas och deras konkurrenter som inte har erhållit stöd. Medan de förstnämnda i praktiken skulle erhålla en kopia av beslutet från den berörda

medlemsstaten, skulle de sistnämnda få vänta till dess att beslutet offentliggörs i EUT, i enlighet med artikel 32 i förordning 2015/1589, vilket innebär att olika faktiska talefrister skulle gälla för dessa företag. Denna tolkning leder även till en ojämlikhet mellan kommissionen och de företag från vilka stödet ska återkrävas. Kommissionen har nämligen två månader på sig för att besvara en talan som väckts av ett stödmottagande företag, medan dessa företag till följd av denna tolkning har längre tid på sig för att förbereda sin talan.

53 Kommissionen har även gjort gällande att tribunalen grundade sig på en felaktig tolkning av domen av den 10 mars 1998, Tyskland/rådet (C-122/95, EU:C:1998:94). Till skillnad från det omtvistade beslutet angavs det nämligen inte någon adressat i det beslut som var i fråga i det mål som avgjordes genom den domen.

54 Slutligen har kommissionen gjort gällande att punkt 38 i den överklagade domen, i vilken tribunalen konstaterade att bolagen Wepa subjektivt kunde förvänta sig att det omtvistade beslutet skulle offentliggöras i EUT, innebar ett åsidosättande av principen om att talefristerna utgör tvingande rätt.

55 Förbundsrepubliken Tyskland och bolagen Wepa har gjort gällande att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den första grunden.

Domstolens bedömning

56 Kommissionen har genom den första grunden till stöd för sina anslutningsöverklaganden bestritt tribunalens bedömning i punkterna 36–43 i den överklagade domen. Enligt kommissionen började fristen för att väcka talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, i motsats till vad tribunalen slog fast i dessa punkter, inte att löpa för bolagen Wepa den dag då beslutet offentliggjordes i EUT, utan den dag då dessa bolag faktisk fick kännedom om beslutet.

57 Domstolen konstaterar att tribunalen i punkterna 36–43 i den överklagade domen ogillade kommissionens invändning om rättegångshinder, genom vilken kommissionen gjorde gällande att bolagen Wepas talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet hade väckts för sent.

58 Det framgår av punkterna 36–38 i den överklagade domen att tribunalen ansåg att talefristen i förevarande fall började löpa den dag då det omtvistade beslutet offentliggjordes i EUT, vilket skedde den 16 januari 2019, och att fristen hade iakttagits.

59 Till stöd för denna bedömning erinrade tribunalen, i punkt 37 i den överklagade domen, om att regeln att talefristen börjar löpa då sökanden får kännedom om rättsakten, är subsidiär i förhållande till regeln att denna frist börjar löpa från offentliggörandet eller delgivningen av rättsakten. Samtidigt som den underströk att offentliggörandet inte var en förutsättning för att det omtvistade beslutet skulle träda i kraft, påpekade tribunalen i punkt 38 i samma dom att detta beslut skulle offentliggöras i EUT i enlighet med artikel 32.3 i förordning 2015/1589, vilket innebar att bolagen Wepa kunde förvänta sig att beslutet skulle offentliggöras.

60 Domstolen erinrar om att det i artikel 263 sjätte stycket FEUF anges att ”[t]alan som avses i denna artikel ska väckas inom två månader från den dag då åtgärden offentliggjordes eller delgavs klaganden eller, om så inte skett, från den dag då denne fick kännedom om åtgärden, allt efter omständigheterna”.

61 Det framgår tydligt av ordalydelsen i denna bestämmelse, särskilt uttrycken ”allt efter omständigheterna” och ”om så inte skett”, att den tidpunkt då talefristen börjar löpa bestäms utifrån den aktuella situationen och att de tre kriterier som kan utlösa denna frist är rangordnade.

62 Fristen för att väcka talan om ogiltigförklaring börjar således i första hand löpa från offentliggörandet av rättsakten eller från den dag då den delgavs sökanden. Dessa två huvudkriterier är enligt systematiken i denna bestämmelse likställda, på så sätt att inget av dem är underordnat det andra (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 maj 2017, Portugal/kommissionen, C-339/16 P, EU:C:2017:384, punkt 38).

63 Såsom tribunalen med rätta påpekade i punkt 37 i den överklagade domen är däremot tidpunkten då sökanden fick kännedom om den angripna rättsakten, såsom kriterium för när talefristen ska börja löpa, subsidiär i förhållande till offentliggörandet eller delgivningen av rättsakten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 mars 1998, Tyskland/rådet, C-122/95, EU:C:1998:94, punkt 35), vilket för övrigt inte har bestritts i förevarande fall.

64 I förevarande fall var det omtvistade beslutet, genom vilket ett formellt granskningsförfarande avseende ett statligt stöd avslutades, riktat till den berörda medlemsstaten, det vill säga Förbundsrepubliken Tyskland, och det delgavs denna medlemsstat i enlighet med artikel 297.2 tredje stycket FEUF. Nämnda beslut offentliggjordes också i EUT i enlighet med artikel 32.3 i förordning 2015/1589.

65 I ett sådant fall framgår det av domstolens praxis att fristen för att väcka talan om ogiltigförklaring, för den som rättsakten riktar sig till och som ska delges rättsakten, det vill säga den berörda medlemsstaten, börjar löpa den dag då rättsakten delges. Detta gäller också om rättsakten även offentliggörs i EUT (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 maj 2017, Portugal/kommissionen, C-339/16 P, EU:C:2017:384, punkt 37).

66 Det följer däremot av en bokstavlig, teleologisk och kontextuell tolkning av artikel 263 sjätte stycket FEUF, jämförd med domstolens praxis, att fristen för att väcka talan om ogiltigförklaring börjar löpa för andra berörda parter, såsom bolagen Wepa, från och med offentliggörandet av rättsakten i EUT, inbegripet när detta offentliggörande inte följer av artikel 297.2 andra stycket FEUF, utan av en sekundärrättslig bestämmelse, såsom artikel 32.3 i förordning 2015/1589.

67 Det ska nämligen först konstateras att lydelsen av artikel 263 sjätte stycket FEUF avser offentliggörande av rättsakter i allmänhet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 september 2013, PPG och SNF/Echa, C-625/11 P, EU:C:2013:594, punkt 31). I denna ordalydelse uppställs således inte något särskilt villkor för detta begrepp, bland annat vad gäller den rättsliga grunden för skyldigheten att offentliggöra.

68 Domstolen har, såsom kommissionen har gjort gällande, bland annat slagit fast att begreppet offentliggörande i den mening som avses i artikel 263 sjätte stycket FEUF avser ett offentliggörande i EUT när offentliggörandet är en förutsättning för att rättsakten ska träda i kraft och när det föreskrivs i EUF-fördraget (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 maj 2017, Portugal/kommissionen, C-339/16 P, EU:C:2017:384, punkt 36, beslut av den 31 januari 2019, Iordăchescu/parlamentet m.fl., C-426/18 P, EU:C:2019:89, punkt 22, och beslut av den 5 september 2019, Fryč/kommissionen, C-230/19 P, EU:C:2019:685, punkt 15).

69 I motsats till vad kommissionen har gjort gällande går det emellertid inte att av detta dra slutsatsen att begreppet offentliggörande, i den mening som avses i artikel 263 sjätte stycket FEUF, är begränsat till detta fall.

70 De avgöranden som nämns i punkt 68 ovan kan nämligen inte läsas isolerat, utan som en del i domstolens praxis, i vilken begreppet offentliggörande, i den mening som avses i artikel 263 sjätte stycket FEUF, har tolkats i vid bemärkelse. Detta begrepp omfattar således, utöver det fall som avses i punkt 68, ett offentliggörande i EUT av den angripna rättsakten som, utan att utgöra en skyldighet enligt fördraget, görs till följd av unionsinstitutionernas fasta praxis (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 mars 1998, Tyskland/rådet, C-122/95, EU:C:1998:94, punkterna 36 och 39) eller en sekundärrättslig bestämmelse, såsom artikel 32.3 i förordning 2015/1589 (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 25 november 2008, S.A.BA.R./kommissionen, C-501/07 P, EU:C:2008:652, punkt 23). Det omfattar till och med ett offentliggörande som görs av en unionsinstitution, ett unionsorgan eller en unionsbyrå på internet när detta föreskrivs i sekundärrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 september 2013, PPG och SNF/Echa, C-625/11 P, EU:C:2013:594, punkterna 30–32).

71 Vad härefter gäller målen med artikel 263 sjätte stycket FEUF ska det erinras om att talefristerna enligt denna bestämmelse enligt fast rättspraxis utgör tvingande rätt och något som varken parterna eller domstolen kan råda över. Fristerna har införts i syfte att skydda rättssäkerheten genom att förhindra att unionsrättsakter som medför rättsverkningar kan komma att ifrågasättas i det oändliga och att undvika all diskriminering eller godtycklig behandling i rättskipningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 december 1967, Muller-Collignon/kommissionen, 4/67, EU:C:1967:51, s. 479, dom av den 23 januari 1997, Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, punkt 21, beslut av den 16 november 2010, Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/kommissionen, C-73/10 P, EU:C:2010:684, punkt 52, och beslut av den 31 januari 2019, Iordăchescu/parlamentet m.fl., C-426/18 P, EU:C:2019:89, punkt 21).

72 När det gäller ett sådant beslut som det omtvistade beslutet, genom vilket ett formellt granskningsförfarande avseende ett statligt stöd avslutas, framgår det att dagen för offentliggörandet av en rättsakt i EUT, till skillnad från dagen då den enskilde fick kännedom om beslutet, i rättssäkerhetens intresse kan fastställas på ett objektivt och säkert sätt i förhållande till samtliga berörda parter som inte har delgetts detta beslut. Det saknar i detta avseende betydelse att dessa sistnämnda har kunnat ta del av rättsakten innan den offentliggjordes.

73 Detta förklarar för övrigt varför dagen för offentliggörande, enligt den allmänna systematiken i artikel 263 sjätte stycket FEUF och av rättssäkerhetshänsyn, har företräde framför den dag då den enskilde fick kännedom om beslutet, vilket, såsom det erinrats om i punkt 63 ovan, är ett subsidiärt kriterium för när talefristen ska börja löpa. Kommissionen kan således inte vinna framgång med sitt förslag att, i praktiken, kasta om förhållandet mellan dessa båda kriterier i artikel 263 sjätte stycket FEUF.

74 I motsats till vad kommissionen har gjort gällande är den tolkning som gjorts i punkterna 66 och 70 ovan även ägnad att undvika all diskriminering eller godtycklig behandling i rättskipningen och att därigenom säkerställa likställdhet i processen mellan stödmottagarna och konkurrerande företag. För samtliga dessa berörda parter börjar nämligen talefristen löpa samma dag, det vill säga den dag då beslutet offentliggörs i EUT. Eftersom kommissionen är upphovsman till ett sådant beslut och ansvarar för att det offentliggörs i EUT, kan den inte heller med framgång åberopa en påstådd bristande likställdhet i processen till nackdel för kommissionen.

75 Vidare, vad gäller sammanhanget, talar även fördragens uppbyggnad mot den strikta koppling som kommissionen har gjort gällande mellan begreppet offentliggörande såsom det används i artikel 263 sjätte stycket respektive artikel 297.2 andra stycket FEUF. Det räcker i detta hänseende att konstatera att dessa två bestämmelser visserligen båda ingår i avdelning I i sjätte delen av EUF-fördraget, men att de inte reglerar samma sak. Den första bestämmelsen återfinns i avdelning I, kapitel 1, som rör institutionerna, och närmare bestämt i avsnitt 5 däri, som ägnas åt Europeiska unionens domstol, medan den andra bestämmelsen ingår i avdelning I, kapitel 2, som handlar om unionens rättsakter och förfaranden för antagande av rättsakter.

76 Av samtliga dessa skäl finner domstolen att tribunalen gjorde en riktig bedömning när den i punkterna 36–43 i den överklagade domen slog fast att talefristen började löpa för bolagen Wepa den dag då det omtvistade beslutet offentliggjordes i EUT.

77 Anslutningsöverklagandena kan således inte vinna bifall såvitt avser den första grunden.

Den andra grunden

Parternas argument

78 Genom den andra grunden till stöd för anslutningsöverklagandena har kommissionen gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning i punkt 41 i den överklagade domen.

79 Kommissionen anser att tribunalen missuppfattade de faktiska omständigheterna och bevisningen när den i punkt 41 i den överklagade domen slog fast att det ”inte har visats att [bolagen Wepa] i förevarande fall har haft en ’tillförlitlig’ kännedom om det [omtvistade] beslutet” innan det offentliggjordes. Enligt kommissionens mening är det nämligen, mot bakgrund av de uppgifter som kommissionen framförde vid tribunalen, uppenbart att dessa bolag kände till att det omtvistade beslutet fanns innan det offentliggjordes i EUT, senast den 26 september 2018.

80 Förbundsrepubliken Tyskland och bolagen Wepa har, till följd av att talan inte kan bifallas på den första grunden för anslutningsöverklagandet, gjort gällande att den andra grunden saknar relevans för prövningen av anslutningsöverklagandena. Bolagen Wepa har tillagt att det under alla omständigheter saknas fog för denna andra grund.

Domstolens bedömning

81 I punkt 41 i den överklagade domen påpekade tribunalen att ”det under alla omständigheter inte har visats att [bolagen Wepa] i förevarande fall har haft en ’tillförlitlig’ kännedom om det [omtvistade] beslutet”.

82 Uttrycket ”under alla omständigheter” tyder på att detta skäl utgör ett skäl i den överklagade domen som angetts för fullständighetens skull. Enligt fast rättspraxis kan argument som riktar sig mot domskäl i en dom från tribunalen som angetts för fullständighetens skull emellertid inte leda till att domen upphävs och sådana argument saknar således verkan (dom av den 21 december 2023, United Parcel Service/kommissionen, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, punkt 55 och där angiven rättspraxis).

83 Av detta följer att anslutningsöverklagandena inte kan vinna bifall på den andra grunden, då den är verkningslös.

84 Anslutningsöverklagandena ska därmed ogillas i deras helhet.

Prövning av huvudöverklagandena

85 Bolagen Wepa har till stöd för sitt överklagande i mål C-795/21 P åberopat två grunder. Den första grunden avser missuppfattning av de faktiska omständigheterna och en missuppfattning av innehållet i och räckvidden av den nationella rätten. Den andra grunden avser åsidosättande av villkoren för att det ska vara fråga om statligt stöd ”med hjälp av statliga medel” i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.

86 Förbundsrepubliken Tyskland har till stöd för sitt överklagande i mål C-796/21 P, med stöd av bolagen Wepa, åberopat en enda grund, nämligen åsidosättande av artikel 107.1 FEUF. Denna grund överensstämmer i huvudsak med den andra grund som bolagen Wepa, med stöd av Förbundsrepubliken Tyskland, har åberopat till stöd för deras överklagande i mål C-795/21 P.

Den första grunden i mål C-795/21 P

Parternas argument

87 Wepa-bolagen har genom sin första grund till stöd för överklagandet gjort gällande att tribunalen missuppfattade de faktiska omständigheterna och missförstod innehållet i och räckvidden av nationell rätt. Denna grund består av tre delar.

88 Genom den första delen av den första grunden har bolagen Wepa gjort gällande att tribunalen, i punkterna 12, 66, 93 och 99 i den överklagade domen, felaktigt konstaterade att Bundesnetzagentur på ett bindande sätt hade fastställt storleken på den omtvistade tilläggsavgiften. Det framgår i detta hänseende av skälen 61, 75 och 123 i det omtvistade beslutet att tilläggsavgiftens storlek fastställdes av de systemansvariga. Detta gäller även för år 2012, då de systemansvariga uppbar den nämnda tilläggsavgiften för första gången. Den omtvistade tilläggsavgiftens belopp fastställdes aldrig av Bundesnetzagentur. Vad gäller år 2012 begränsade sig Bundesnetzagentur till att göra en uppskattning av det totala beloppet av de systemansvarigas intäktsförluster, men fastställde inte på något sätt storleken på den omtvistade tilläggsavgiften, eftersom en sådan fastställelse skulle ha krävt att andra faktorer beaktades.

89 Genom den andra delen av den första grunden har bolagen Wepa i huvudsak bestritt punkt 93 i den överklagade domen. I motsats till vad tribunalen konstaterade i nämnda punkt ålade Bundesnetzagentur inte de systemansvariga för överföringssystemen att följa ”en mycket detaljerad metod för att beräkna” den omtvistade tilläggsavgiften. Tribunalens konstaterande strider även mot skälen 61, 75 och 123 i det omtvistade beslutet. Bundesnetzagenturs föreskrifter är mycket allmänna och avser beräknade intäktsförluster och värdeminskningar under det kommande året. De innehåller inte något krav på hur de systemansvariga för överföringssystemet konkret skulle beräkna den omtvistade tilläggsavgiften på grundval av förväntade intäktsförluster.

90 Genom den tredje delen av den första grunden har bolagen Wepa gjort gällande att tribunalen missuppfattade de faktiska omständigheterna när den i punkterna 93, 94, 99 samt 106 och följande punkter i den överklagade domen slog fast att intäktsförlusterna helt täcktes av den omtvistade tilläggsavgiften. I nationell rätt regleras endast frågan om indrivning av fordringar på avgiftsbefriade baslastkonsumenter, vilka fordringar inte kunnat drivas in på grund av dessa konsumenters insolvens, och utesluter att sådana fordringar kan täckas av den omtvistade tilläggsavgiften. De förluster som uppstår till följd av dessa konsumenters insolvens täcks således av de systemansvarigas egna medel och inte av statens egna medel. Dessutom ska även andra kostnader bäras av de systemansvariga, nämligen kapitalkostnaderna och administrativa avgifter som ska betalas till Bundesnetzagentur.

91 Bolagen Wepa har i sin replik dessutom gjort gällande att punkterna 94, 99 samt 106 och följande punkter i den överklagade domen är bristfälligt motiverade, eftersom tribunalen inte, ens kortfattat, på ett begripligt sätt motiverade varför de intäktsförluster som de systemansvariga led och som inte täcktes av den omtvistade tilläggsavgiften inte skulle beaktas.

92 Kommissionen anser att det är uppenbart att de tre delarna av den första grunden som åberopats till stöd för överklagandet i mål C-795/21 P är ogrundade och att vissa argument under alla omständigheter inte kan tas upp till prövning.

Domstolens bedömning

93 Inledningsvis, när det gäller argumenten att tribunalen analyserat den tyska lagstiftningen felaktigt, erinrar domstolen om att det av artikel 256.1 andra stycket FEUF och artikel 58 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol följer att ett överklagande ska vara begränsat till rättsfrågor. Tribunalen är således ensam behörig att fastställa och bedöma de faktiska omständigheterna och att bedöma bevisningen. Med förbehåll för de fall då de faktiska omständigheterna och bevisningen har missuppfattats, utgör bedömningen av dessa faktiska omständigheter och bevisningen således inte en rättsfråga som i sig omfattas av domstolens prövning inom ramen för ett mål om överklagande (dom av den 4 mars 2021, kommissionen/Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, punkt 46 och där angiven rättspraxis).

94 Domstolen är i ett mål om överklagande således, vad beträffar prövningen av tribunalens bedömningar av nationell rätt – vilken på området för statligt stöd utgör en bedömning av de faktiska omständigheterna – endast behörig att pröva om tribunalen har missuppfattat nationell rätt (dom av den 3 april 2014, Frankrike/kommissionen, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punkt 79, och dom av den 14 december 2023, kommissionen/Amazon.com m.fl., C-457/21 P, EU:C:2023:985, punkt 20 och där angiven rättspraxis). Det ska utifrån handlingarna i målet vara uppenbart att tribunalen missuppfattat de faktiska omständigheterna eller bevisningen, utan att domstolen ska behöva göra en ny bedömning därav (dom av den 3 april 2014, Frankrike/kommissionen, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punkt 80).

95 Om en klagande gör gällande att tribunalen har missuppfattat de faktiska omständigheterna eller bevisningen, ska klaganden, enligt artikel 256 FEUF, artikel 58 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 168.1 d i domstolens rättegångsregler, dessutom ange exakt vilka omständigheter eller bevis som tribunalen har missuppfattat och visa de bedömningsfel som klaganden anser har orsakat denna missuppfattning hos tribunalen (dom av

den 30 november 2016, kommissionen/Frankrike och Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, punkt 99, och dom av den 28 april 2022, Yieh United Steel/kommissionen, C-79/20 P, EU:C:2022:305, punkt 53).

96 Det är mot denna bakgrund som domstolen ska pröva bolagen Wepas första grund avseende flera missförstånd av nationell rätt och de faktiska omständigheterna.

97 Vad gäller den första delen av denna grund konstaterar domstolen först att bolagen Wepas påstående att tribunalen missuppfattade de faktiska omständigheterna när den fann att Bundesnetzagentur hade fastställt beloppet för den omtvistade tilläggsavgiften på ett bindande sätt grundar sig på en felaktig tolkning av den överklagade domen.

98 Det framgår nämligen otvetydigt av punkterna 12, 66, 93 och 99 i den överklagade domen, vilka har bestritts genom detta påstående, att tribunalen ansåg att den omtvistade tilläggsavgiften skulle fastställas av de systemansvariga för överföringssystemen på grundval av en metod som fastställts av Bundesnetzagentur och att Bundesnetzagentur, vad gäller år 2012, fastställde det totala beloppet för denna tilläggsavgift. Denna tolkning framgår uttryckligen av punkt 66 i den domen. Den omständigheten att adjektivet ”totala” inte nämns i punkt 12 i nämnda dom saknar betydelse i detta hänseende, eftersom tribunalen, i domskälen i samma dom, tydligt grundade sig på att ett ursprungligt totalbelopp hade beaktats. På samma sätt hänvisade tribunalen, i punkt 93 i den överklagade domen, till fastställandet av ett ursprungligt belopp för den omtvistade tilläggsavgiften för år 2012, och det är lätt att förstå att det rör sig om det totala beloppet, samt, för påföljande år, till den metod för beräkning av denna tilläggsavgift som Bundesnetzagentur hade fastställt. Dessutom kan enbart omnämnandet, i punkt 99 i den överklagade domen, av ”den omtvistade tilläggsavgiften, såsom den beräknats av Bundesnetzagentur (för år 2012)”, inte leda till någon annan slutsats, eftersom denna formulering, även om den är vag, mycket väl kan förstås som en hänvisning till det totala beloppet för denna tilläggsavgift, vilket stöds av en samlad läsning av den överklagade domen. I övrigt hänvisas det även i punkt 99 till den metod som Bundesnetzagentur hade fastställt för år 2013.

99 Någon annan slutsats kan inte dras av skälen 61, 75 och 123 i det omtvistade beslutet, till vilka bolagen Wepa har hänvisat. Det följer nämligen av dessa skäl att de systemansvariga för överföringssystemet visserligen skulle fastställa det konkreta beloppet för den omtvistade tilläggsavgiften, men att de, såsom kommissionen också – i likhet med tribunalen – påpekade, när de gjorde detta måste iaktta den ram och den metod som fastställts av Bundesnetzagentur.

100 Vidare ska det påpekas att bolagen Wepa, i den mån de i samband med detta påstående avseende fastställandet av den omtvistade tilläggsavgiften har framhållit de systemansvarigas handlingsutrymme, genom sin argumentation bestrider en bedömning av de faktiska omständigheterna utan att styrka att det skett en missuppfattning, vilket inte omfattas av domstolens behörighet i ett mål om överklagande, i enlighet med den rättspraxis som det erinrats om i punkt 93 ovan.

101 Vad gäller den andra delen av denna grund konstaterar domstolen att tribunalen, i punkt 93 i den överklagade domen, påpekade att det ”för ordningens andra tillämpningsår hade fastställts en mycket detaljerad metod för beräkningen av [den omtvistade] tilläggsavgiften i Bundesnetzagenturs beslut [år 2011]”. Tribunalen tillade att denna metod innebar att ”de systemansvariga för överföringssystemen skulle fastställa dels den förväntade intäktsförlusten till följd av den [omtvistade] befrielsen i förhållande till full betalning av nätavgifterna, dels den förväntade förbrukningen, för att kunna fastställa storleken på den omtvistade tilläggsavgiften

per kilowatt per timme, med beaktande av de intäkter som genererats under det näst senaste året” och att ”de systemansvariga för överföringssystemen varje år skulle anpassa beloppet på den omtvistade tilläggsavgiften på grundval av de faktiska finansiella behoven under föregående år”. Genom dessa påståenden återgav tribunalen i sak vad som anges i skälen 37 och 39 i det omtvistade beslutet.

102 Det är utrett att bolagen Wepa inte specifikt har bestritt denna beskrivning av metod för att beräkna den omtvistade tilläggsavgiften, utan kvalificeringen av denna metod som en ”mycket detaljerad metod”. Även om en sådan kvalificering skulle vara felaktig, skulle den inte ha någon inverkan på tribunalens analys av metoden som sådan. Tribunalen kan således inte klandras för att ha missuppfattat nationell rätt i detta avseende.

103 Bolagen Wepas argument avseende handlingsutrymmet för de systemansvariga för överföringssystemet vid beräkningen av den omtvistade tilläggsavgiften motsäger dessutom för övrigt, slutligen, bedömningarna i skäl 123 i det omtvistade beslutet enligt vilket dessa systemansvariga inte hade något handlingsutrymme. Bolagen Wepa har således uppmanat domstolen att göra en ny bedömning av metoden för att fastställa den omtvistade tilläggsavgiften, vilket – när det inte föreligger någon missuppfattning – inte omfattas av domstolens behörighet i ett mål om överklagande.

104 Vad gäller den tredje delen av denna grund, ska det påpekas att tribunalen, i punkterna 90, 91, 93, 94, 99, 106 och 107 i den överklagade domen, med hänvisning till Bundesnetzagenturs beslut år 2011, anslöt sig till kommissionens konstaterande i det omtvistade beslutet, enligt vilket mekanismen för den omtvistade tilläggsavgiften säkerställde att de systemansvariga fullt ut kompenserades för de intäktsförluster de lidit på grund av den omtvistade befrielsen, eftersom storleken på denna tilläggsavgift var anpassad till beloppet av de medel som krävdes på grund av denna befrielse. Tribunalen tillade, bland annat i punkt 94 i den överklagade domen, att en på grund av insolvens uppkommen intäktsförlust, vilken i ekonomiskt hänseende bärs av de systemansvariga för distributionssystemet, inte utgör en intäktsförlust i den mening som avses i den aktuella ordningen och motiveras av att förhållandena mellan de systemansvariga och de som slutligen bär kostnaden för den omtvistade tilläggsavgiften är privaträttsliga förhållanden.

105 Tribunalen har härigenom i tillräcklig utsträckning redogjort för skälen till att den underkände bolagen Wepas argument att den intäktsförlust som uppkom till följd av den omtvistade skattebefrielsen inte kompenserades fullt ut.

106 I själva verket ingår bedömningen, att den metod för att fastställa storleken på den omtvistade tilläggsavgiften som föreskrevs i Bundesnetzagenturs beslut år 2011 skulle göra det möjligt att täcka samtliga kostnader i samband med den omtvistade befrielsen, i tribunalens bedömning av de faktiska omständigheterna, vilken det inte ankommer på domstolen att pröva i samband med ett mål om överklagande. Detta gäller även den specifika frågan huruvida den omtvistade tilläggsavgiften täckte alla förluster och alla kostnader i samband med den omtvistade skattebefrielsen samt de fordringar som inte kunde drivas in på grund av att baslastkonsumenter som felaktigt beviljats denna befrielse blev insolventa. Bolagen Wepa har emellertid inte lyckats visa att tribunalen gjorde sig skyldig till någon missuppfattning i detta hänseende.

107 Mot bakgrund av dessa skäl finner domstolen att överklagandet inte kan vinna bifall på någon av de tre delarna av den första grund som åberopats av bolagen Wepa, då dessa delgrunder delvis inte kan tas upp till prövning och delvis saknar fog. Överklagandet kan således inte vinna bifall såvitt avser någon del av denna grund.

Den andra grunden i mål C-795/21 P och den enda grunden i mål C-796/21 P

108 Genom den andra grunden till stöd för överklagandet i mål C-795/21 P och genom den enda grunden till stöd för överklagandet i mål C-796/21 P har bolagen Wepa respektive Förbundsrepubliken Tyskland gjort gällande att tribunalen åsidosatte artikel 107.1 FEUF när den felaktigt fann att den omtvistade befrielsen utgjorde ett stöd som beviljats med hjälp av ”statliga medel” i den mening som avses i nämnda artikel.

109 Deras argument avser i huvudsak tre frågor, varav den första frågan rör det rättsliga kriteriet för att bedöma huruvida det föreligger en åtgärd som beviljats med hjälp av ”statliga medel”, den andra frågan rör huruvida det föreligger en obligatorisk avgift och den tredje frågan rör den statliga kontrollen.

Det rättsliga kriterium som gör det möjligt att bedöma förekomsten av en åtgärd som beviljats med hjälp av ”statliga medel”

– *Parternas argument*

110 Bolagen Wepa, genom den första anmärkningen inom ramen för den första delen av den andra grunden och den andra och tredje anmärkningen inom ramen för den andra delen av den andra grunden, och Förbundsrepubliken Tyskland, genom den första delen av sin enda grund, har i huvudsak gjort gällande att tribunalen tillämpade ett felaktigt rättsligt kriterium vid bedömningen av huruvida de aktuella medlen var statliga.

111 För det första har bolagen Wepa, genom den andra grundens första del, gjort gällande att tribunalen, i punkterna 77–96 i den överklagade domen, felaktigt slog fast att den omtvistade tilläggsavgiften utgör en ”avgift” i den mening som avses i unionsrätten och följaktligen ett stöd som beviljats med hjälp av statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. Enligt bolagen Wepa följer det av domstolens praxis enligt bland annat dom av den 17 juli 2008, Essent Netwerk Noord m.fl. (C-206/06, EU:C:2008:413), dom av den 19 december 2013, Association Vent De Colère! m.fl. (C-262/12, EU:C:2013:851), dom av den 13 september 2017, ENEA (C-329/15, EU:C:2017:671), dom av den 28 mars 2019, Tyskland/kommissionen (C-405/16 P, EU:C:2019:268), dom av den 15 maj 2019, Achema m.fl. (C-706/17, EU:C:2019:407), och dom av den 16 september 2021, FVE Holýšov I m.fl./kommissionen (C-850/19 P, EU:C:2021:740), att en sådan ”avgift” endast föreligger när en medlemsstat ensidigt och genom en åtgärd som innebär offentlig maktutövning ålägger mottagaren av åtgärden en betalningsskyldighet. I punkt 77 i den överklagade domen, grundade sig tribunalen emellertid på ett annat kriterium, och därmed ett felaktigt sådant, när den prövade huruvida den omtvistade tilläggsavgift, som ålagts av denna stat, i sin helhet, genom en lagstadgad skyldighet, övervältrades på dem som i slutändan bar kostnaden för denna tilläggsavgift.

112 Dessutom underlät tribunalen, i strid med domstolens praxis, att pröva huruvida det förelåg en lagstadgad betalningsskyldighet för gäldenären.

113 För det andra har bolagen Wepa, genom den tredje anmärkningen inom ramen för den andra delen av deras andra grund, och Förbundsrepubliken Tyskland, i sina inlagor till domstolen bestritt punkterna 62 och följande, 76, 79 och 110 respektive punkterna 62–64 och 76 i den överklagade domen. De har gjort gällande att tribunalen felaktigt fann att förekomsten av en obligatorisk avgift som bärs av slutkonsumenterna eller slutförbrukarna och den statliga

kontrollen över medlen eller över förvaltarna av dessa medel, vid bedömningen av huruvida det rör sig om statliga medel eller ej, utgör två omständigheter som ”utgör ett alternativ”. Det rör sig, enligt deras mening, tvärtom om kumulativa kriterier, vilket framgår av den rättspraxis som följer av bland annat domen av den 17 juli 2008, Essent Netwerk Noord m.fl. (C-206/06, EU:C:2008:413, punkterna 66, 69, 70, 72 och 75), domen av den 28 mars 2019, Tyskland/kommissionen (C-405/16 P, EU:C:2019:268, punkt 72), domen av den 15 maj 2019, Achema m.fl. (C-706/17, EU:C:2019:407), och domen av den 16 september 2021, FVE Holýšov I m.fl./kommissionen (C-850/19 P, EU:C:2021:740).

114 Bolagen Wepa har dessutom, genom den andra anmärkningen inom ramen för den andra delen av deras andra grund, gjort gällande att ett tredje kriterium måste vara uppfyllt. Det framgår nämligen av domstolens praxis att det måste visas att det föreligger ett tillräckligt direkt samband mellan den omtvistade tilläggsavgiften och statsbudgeten för att det ska kunna slås fast att det föreligger ett stöd ”som ges med hjälp av statliga medel” i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. Varken det omtvistade beslutet eller den överklagade domen innehåller emellertid några uppgifter som gör det möjligt att dra slutsatsen att den omtvistade tilläggsavgiften har ett sådant samband med statsbudgeten. Det framgår dessutom av kommissionens och tribunalens konstateranden att varken Bundesnetzagentur eller något annat statligt organ hade tagit på sig ansvaret för att ersätta intäktsförlusterna fullt ut.

115 Förbundsrepubliken Tyskland anser dessutom att tribunalens tolkning i detta hänseende, vilken grundar sig på alternativa kriterier, strider mot punkterna 97–109 i den överklagade domen, i vilka tribunalen prövade huruvida det förelåg statlig kontroll, trots att den redan hade slagit fast att det förelåg en obligatorisk avgift.

116 För det tredje anser Förbundsrepubliken Tyskland att tribunalens synsätt inte heller stöds av artiklarna 30 och 110 FEUF, vilka huvudsakligen syftar till att protektionistiska åtgärder ska avskaffas och förbjudas.

117 För det fjärde har Förbundsrepubliken Tyskland gjort gällande att den tolkning av artikel 107.1 FEUF som innebär att det ska presumeras att varje avgift har statligt ursprung, oberoende av de mål som eftersträvas med denna bestämmelse, är felaktig i rättsligt hänseende. En sådan tolkning leder till en följd som inte föreskrivs i fördragen, nämligen att all reglering av marknadspriser leder till en användning av statliga medel och således ska anmälas i enlighet med artikel 108 FEUF. En sådan reglering omfattas emellertid av tillämpningsområdet för den fria rörligheten för varor, inte av bestämmelserna om statligt stöd.

118 Kommissionen har gjort gällande att det saknas fog för den andra anmärkningen inom ramen för andra delen av bolagen Wepas andra grund och anser att den första delen och den tredje anmärkningen inom ramen för den andra delen av denna andra grund samt den första delen av Förbundsrepubliken Tysklands enda grund, som sådana, är verkningslösa.

– *Domstolens bedömning*

119 Bolagen Wepa och Förbundsrepubliken Tyskland har i huvudsak gjort gällande att tribunalen tillämpade ett felaktigt rättsligt kriterium för att fastställa huruvida de belopp som den omtvistade tilläggsavgiften gav upphov till härrörde från ”statliga medel” i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.

120 Enligt fast rättspraxis förutsätter kvalificeringen som ”statligt stöd”, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, att fyra villkor är uppfyllda, nämligen att det rör sig om en statlig åtgärd eller en åtgärd som vidtas ”med hjälp av statliga medel”, att denna åtgärd kan påverka handeln mellan medlemsstaterna, att åtgärden ger mottagaren en selektiv fördel och att åtgärden snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen (dom av den 12 januari 2023, DOBELES HES, C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

121 När det gäller det första av dessa villkor framgår det av fast rättspraxis att en åtgärd kan kvalificeras som en statlig åtgärd eller ett stöd som beviljas ”med hjälp av statliga medel” dels om åtgärden beviljas direkt eller indirekt med hjälp av dessa medel, dels om åtgärden kan tillskrivas en medlemsstat (dom av den 12 januari 2023, DOBELES HES, C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1, punkt 32 och där angiven rättspraxis).

122 Vad närmare bestämt gäller villkoret att fördelen ska ges ”med hjälp av statliga medel”, har domstolen i sin praxis slagit fast två kriterier som gör det möjligt att fastställa att medel med hjälp av vilka en prisfördel beviljas enligt nationell lagstiftning utgör statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 januari 2023, DOBELES HES, C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1, punkterna 34, 38, 39 och 42).

123 Som första kriterium gäller att medel som tillförs genom en skatt eller obligatoriska avgifter enligt nationell lagstiftning och som förvaltas och fördelas enligt denna lagstiftning utgör ”statliga medel”, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF (dom av den 12 januari 2023, DOBELES HES, C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1, punkt 38).

124 Enligt den praxis från domstolen som klargör detta kriterium liknar de belopp som följer av det pristillägg som staten ålägger elköparna en avgift som läggs på elektricitet och som härrör från statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. För att kunna betraktas som statliga medel måste medlen härröra från obligatoriska avgifter som föreskrivs i den berörda medlemsstatens lagstiftning och förvaltas och fördelas i enlighet med denna lagstiftning, oberoende av om finansieringsmekanismen, i strikt mening, omfattas av kategorin skatter och avgifter enligt nationell rätt. Däremot är det inte tillräckligt att de merkostnader som de systemansvariga har till följd av deras skyldighet att köpa el som produceras av vissa energikällor till de belopp som fastställts i lag övervältras på priset vid försäljningen av el till deras slutkunder, om denna kompensation inte följer av en lagstadgad skyldighet, utan endast av en praxis. I ett sådant fall kan avgiften nämligen inte anses vara obligatorisk (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 januari 2023, DOBELES HES, C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1, punkterna 34–37 och där angiven rättspraxis).

125 Som andra kriterium gäller att den omständigheten att belopp fortlöpande kontrolleras av staten och således kan disponeras av behöriga nationella myndigheter är tillräcklig för att de ska kunna kvalificeras som ”statliga medel” i den mening som avses i nämnda bestämmelse (dom av den 12 januari 2023, DOBELES HES, C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1, punkt 39 och där angiven rättspraxis).

126 De kriterier som nämns i punkterna 123 och 125 ovan utgör alternativa kriterier för att fastställa att en åtgärd har beviljats med hjälp av statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 januari 2023, DOBELES HES, C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1, punkt 42), vilket Förbundsrepubliken Tyskland medgav vid den muntliga förhandlingen som svar på en fråga från domstolen angående räckvidden av domen av den 12 januari 2023, DOBELES HES (C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1).

127 För det första medför detta att tribunalen inte gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den, i punkterna 62–64 och 76 i den överklagade domen, fann att frågan huruvida medlen är statliga, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, kan fastställas genom två alternativa villkor, varvid det första rör förekomsten av en obligatorisk avgift som bärs av slutkonsumenterna eller slutförbrukarna och det andra rör den statliga kontrollen över förvaltningen av systemet och bland annat över medlen eller förvaltarna av dessa medel. Med hänsyn till de svar som Förbundsrepubliken Tyskland lämnade vid förhandlingen ska denna medlemsstats samtliga argument som syftar till att bestrida denna bedömning underkännas.

128 Bolagen Wepas argument att domstolens praxis inte innehåller några alternativa kriterier grundar sig just på domstolens praxis, som den har sammanfattats i domen av den 12 januari 2023, DOBELES HES (C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1), och av vilken den har dragit slutsatsen att det finns två alternativa kriterier. Även dessa argument ska således underkännas.

129 Dessutom, i den mån bolagen Wepa har gjort gällande att tribunalen borde ha tillämpat ett avgiftsbegrepp med innebörden att en offentlig myndighet ensidigt ålägger en betalningsskyldighet samt ett kriterium avseende ett tillräckligt nära samband mellan statsbudgeten och den omtvistade tilläggsavgiften, ska det, i enlighet med den praxis från domstolen som anges i punkterna 123–125 ovan, konstateras att inget av de alternativ som tribunalen med rätta lade till grund för sin bedömning innehåller ett sådant kriterium. Frågan huruvida det föreligger en obligatorisk avgift, i den mening som avses i den rättspraxis som anges i punkt 123 ovan, ska bedömas mot bakgrund av de omständigheter som anges i punkt 124 ovan. Dessa har fastställts i domstolens rättspraxis, vilken återges i punkterna 55–62 i den överklagade domen och sammanfattas i punkterna 34–37 i domen av den 12 januari 2023, DOBELES HES (C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1), utan att detta särskilt bestritts inom ramen för förevarande överklaganden. Tribunalen följde denna rättspraxis när den, såsom den angav i punkterna 76 och 77 i den överklagade domen, prövade huruvida den omtvistade tilläggsavgiften hade ålagts av staten och i sin helhet, genom en lagstadgad skyldighet, övervältrades på dem som i slutändan bar kostnaden för denna tilläggsavgift.

130 För det andra kan tribunalen, i motsats till vad Förbundsrepubliken Tyskland har gjort gällande, inte klandras för att den, i punkterna 97–109 i den överklagade domen, fann det lämpligt att pröva huruvida det förelåg en statlig kontroll över de medel som uppbars i form av den omtvistade tilläggsavgiften eller över de systemansvariga, efter det att den i punkt 96 i den överklagade domen hade konstaterat att det förelåg en skatteliknande avgift eller en obligatorisk avgift som medförde användning av statliga medel.

131 Det är riktigt att tribunalen hade kunnat underlåta att göra en sådan prövning av huruvida det förelåg en statlig kontroll, med hänsyn till att de två kriterier som den prövade är alternativa. Det finns emellertid inget som hindrar att tribunalen, bland annat med hänsyn till intresset av en god rättskipning, för fullständighetens skull fullföljer sitt resonemang genom överflödiga överväganden, såsom i förevarande fall avseende förekomsten av statlig kontroll, på samma sätt som domstolen gjorde i punkt 41 i domen av den 12 januari 2023, DOBELES HES (C-702/20 och C-17/21, EU:C:2023:1).

132 För det tredje, i den mån Förbundsrepubliken Tyskland har gjort gällande att det strider mot syftena med artikel 107.1 FEUF att presumera att varje avgift har statligt ursprung, grundar sig dess argumentation på en felaktig förutsättning och en felaktig tolkning av den överklagade domen.

133 Såsom framgår av punkt 123 ovan är det nämligen inte de medel som finansieras genom vilken avgift som helst, utan endast de medel som tillförs genom en obligatorisk avgift som föreskrivs i nationell lagstiftning och som förvaltas och fördelas i enlighet med denna lagstiftning, som kan utgöra ”statliga medel” i den mening som avses i denna bestämmelse. Såsom påpekas i punkt 129 ovan företog tribunalen just, såsom framgår av punkterna 76 och 77 i den överklagade domen, en prövning av huruvida den omtvistade tilläggsavgiften hade ålagts av staten och i sin helhet, genom en lagstadgad skyldighet, övervältrades på dem som i slutändan bar kostnaden för denna tilläggsavgift.

134 För det fjärde, vad gäller de argument som framförts av Förbundsrepubliken Tyskland avseende artiklarna 30 och 110 FEUF, konstaterar domstolen att tribunalen, i punkt 85 i den överklagade domen, i ett överflödigt skäl som inleds med adverbialet ”i övrigt”, beaktade rättspraxis avseende dessa bestämmelser. Tribunalen drog av denna rättspraxis slutsatsen att det är av föga betydelse vem som är skyldig att betala avgiften, i den mån den avser den aktuella varan eller en verksamhet som är nödvändig i samband med varan. Den tillade att det som är avgörande är den omständigheten att de enheter som uppburit avgiften inte endast är skyldiga att göra inköp med egna ekonomiska medel, utan har fått i uppdrag av staten att förvalta statliga medel.

135 Eftersom denna punkt innehåller ett överflödigt skäl är kritik emot den verkningslös.

136 Under alla omständigheter finner domstolen att tribunalen inte hänvisade till rättspraxis avseende artiklarna 30 och 110 FEUF för att bedöma den omtvistade tilläggsavgiften mot bakgrund av dessa bestämmelser, utan för att bekräfta sin bedömning av denna tilläggsavgift mot bakgrund av artikel 107.1 FEUF. Tribunalen kan således inte kritiseras för att ha förväxlat de olika regelverk som följer av de två förstnämnda bestämmelserna i EUF-fördraget respektive av den tredje av dessa bestämmelser.

137 Vad slutligen gäller bolagen Wepas argument att slutförbrukarna av el i förevarande fall inte ålagts någon betalningsskyldighet och att intäktsförlusterna inte har ersatts, vilka det redogjorts för i punkterna 112 och 114 ovan, hänför sig dessa till prövningen av huruvida tribunalens bedömning av om det föreligger en obligatorisk avgift var välgrundad. De kommer således att prövas inom ramen för den prövningen.

138 Av dessa överväganden följer, med förbehåll för vad som anges i föregående punkt, att den första delen samt den andra och den tredje anmärkningen inom ramen för den andra delen av bolagen Wepas andra grund och den första delen av Förbundsrepubliken Tysklands enda grund ska underkännas, eftersom de delvis är verkningslösa och i övrigt saknar fog.

Huruvida det föreligger en obligatorisk avgift

– *Parternas argument*

139 Bolagen Wepa, genom vissa av deras argument som anges i punkterna 112 och 114 ovan, och Förbundsrepubliken Tyskland, genom den andra delen av sin enda grund, har i huvudsak gjort gällande att tribunalen, i punkterna 78 och 82–89 i den överklagade domen, gjorde en felaktig tillämpning av artikel 107.1 FEUF när den kvalificerade den omtvistade tilläggsavgiften som en skatteliknande avgift eller obligatorisk avgift.

140 Bolagen Wepa har kritiserat tribunalen för att den underlät att pröva huruvida det förelåg en lagstadgad betalningsskyldighet för gäldenären. Enligt bolagen Wepa är det ostridigt att Bundesnetzagenturs beslut från år 2011 inte innehåller någon sådan skyldighet och inte är riktat till nätanvändarna, vilket innebär att skyldigheten att betala den omtvistade tilläggsavgiften var av rent avtalsrättslig karaktär. Även om det antas att det enligt detta beslut fanns en skyldighet att uppbära den omtvistade tilläggsavgiften och övervältra den på nätanvändarna, räcker en sådan skyldighet inte för att fastställa att statliga medel har använts. Dessutom fastställde Bundesnetzagentur inte tilläggsavgiftens belopp och uppbar inte heller denna avgift. Bundesnetzagentur har inte getts någon befogenhet att förfoga över de uppburna beloppen.

141 Bolagen Wepa har vidare gjort gällande att varken Bundesnetzagentur eller något annat statligt organ, såsom framgår av kommissionens och tribunalens konstateranden, hade tagit på sig ansvaret för att fullt ut kompensera för förlorade intäkter.

142 Förbundsrepubliken Tyskland har gjort gällande att tribunalen, bland annat i punkterna 77, 82, 83 och 85 i den överklagade domen, felaktigt konstaterade att förhållandet mellan elleverantören och slutkonsumenten inte var avgörande för slutsatsen att det förelåg en obligatorisk avgift, av det felaktiga skälet att den omtvistade tilläggsavgiften inte tas ut för elförbrukningen utan för användningen av nätet. Dessutom hänvisade tribunalen, enligt Förbundsrepubliken Tyskland, i punkterna 84 och 86–89 i den överklagade domen, felaktigt och utan någon motivering, till skyldigheten att ta ut avgiften och drog av denna skyldighet felaktigt slutsatsen att skyldigheten att betala den omtvistade tilläggsavgiften föreskrevs i nationell rätt. Eftersom det inte förelåg någon lagstadgad skyldighet att betala denna tilläggsavgift, kunde tilläggsavgiften endast tas ut på grundval av civilrättsliga bestämmelser. Tribunalens resonemang för att komma fram till detta konstaterande och denna slutsats strider mot domstolens praxis.

143 Kommissionen har bestritt samtliga dessa argument och gjort gällande att de argument som framförts av Förbundsrepubliken Tyskland grundar sig på en felaktig tolkning av den överklagade domen och av domstolens praxis och att de under alla omständigheter är verkningslösa.

– *Domstolens bedömning*

144 Såsom framgår av den rättspraxis som anges i punkt 123 ovan utgör medel som tillförs genom en skatt eller obligatoriska avgifter enligt nationell lagstiftning och som förvaltas och fördelas enligt denna lagstiftning ”statliga medel”, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.

145 I förevarande fall fann tribunalen, efter att i punkterna 77–95 i den överklagade domen ha bedömt den omtvistade tilläggsavgiften, i punkt 96 i den överklagade domen att denna tilläggsavgift innebar att statliga medel användes. Till stöd för denna slutsats konstaterade tribunalen att Bundesnetzagenturs beslut år 2011 ålade de systemansvariga för distributionssystemet en skyldighet att ta ut den omtvistade tilläggsavgiften från nätanvändarna och att överföra de intäkter som sålunda tagits ut till de systemansvariga för överföringssystemet. Tribunalen slog vidare fast att mekanismen för den omtvistade tilläggsavgiften säkerställde att de systemansvariga fullt ut kompenserades för de intäktsförluster de lidit på grund av den omtvistade befrielsen, eftersom storleken på denna tilläggsavgift var anpassad till beloppet av de medel som krävdes på grund av den omtvistade befrielsen. Den underströk vidare att detta belopp bestämdes enligt en metod som fastställdes i Bundesnetzagenturs beslut år 2011, varvid det preciserades att det ursprungliga beloppet för tilläggsavgiften, för år 2012, fastställdes i detta beslut.

146 För det första har bolagen Wepa och Förbundsrepubliken Tyskland gjort gällande att tribunalen felaktigt konstaterade att det förelåg en skyldighet för slutkonsumenterna att betala den omtvistade tilläggsavgiften, varvid slutkonsumenterna dessutom felaktigt definierats omfatta nätanvändarna.

147 Vad gäller identifieringen av de som slutligen bär kostnaden för den omtvistade tilläggsavgiften, fann tribunalen, i punkt 82 i den överklagade domen, att denna tilläggsavgift endast rörde förhållandet mellan de systemansvariga och nätanvändarna, eftersom tilläggsavgiften inte tas ut på grundval av elförbrukningen, utan som en följd av användningen av nätet. Av detta drog tribunalen, i punkt 83 i den överklagade domen, slutsatsen att frågan huruvida elleverantörerna i sin tur var skyldiga att övervältra tilläggsavgiften på slutkonsumenterna av el saknade relevans. Enligt tribunalen var det nämligen nätanvändarna som slutligen bar kostnaden för denna tilläggsavgift, det vill säga elleverantörerna själva och de slutkonsumenter som var direkt anslutna till nätet, och inte de övriga slutkonsumenterna.

148 I detta hänseende utgör uppfattningen att den omtvistade tilläggsavgiften tas ut som en följd av användningen av nätet, samt uppfattningen att nätanvändarna ska betraktas som slutkonsumenter, en bedömning av de faktiska omständigheterna. I enlighet med den rättspraxis som det erinrats om i punkt 93 ovan ankommer det emellertid inte på domstolen att pröva en sådan bedömning, såvida det inte har gjorts gällande att tribunalen missuppfattat de faktiska omständigheterna.

149 Vad härefter gäller nätanvändarnas skyldighet att betala, framgår det av punkterna 84 och 86–88 i den överklagade domen att tribunalen instämde i kommissionens bedömning att Bundesnetzagenturs beslut år 2011 ålade de systemansvariga för distributionssystemet en skyldighet att ta ut den omtvistade tilläggsavgiften och att övervältra den, och att det i detta beslut föreskrevs att intäkterna från denna tilläggsavgift varje månad skulle överföras till de olika systemansvariga för överföringssystemet. Tribunalen drog av detta slutsatsen att den omtvistade tilläggsavgiften, som införts av en förvaltningsmyndighet genom en författning, var bindande för nätanvändarna.

150 Det framgår således av tribunalens konstateranden av de faktiska omständigheterna, vilka det inte ankommer på domstolen att kontrollera, att Bundesnetzagenturs beslut år 2011 faktiskt ålade de systemansvariga för distributionssystemet en skyldighet att ta ut den omtvistade tilläggsavgiften från nätanvändarna. Det är även, mot bakgrund av tribunalens konstateranden av de faktiska omständigheterna i punkterna 12, 66 och 93 i den överklagade domen, vilka det inte ankommer på domstolen att kontrollera, utrett att det i detta beslut föreskrevs en metod enligt vilken storleken på den omtvistade tilläggsavgiften varje år skulle fastställas av de systemansvariga för överföringssystemen.

151 Mot bakgrund av den rättspraxis som det erinrats om i punkt 124 ovan, finner domstolen att de belopp som följer av en obligatorisk avgift som, i likhet med den omtvistade tilläggsavgiften, åläggs genom en författning som identifierar de enheter, även om de är privata, som har till uppgift att uppbära denna avgift från gäldenärerna, vilka också identifieras i denna författning, och som fastställer den metod, även om den är allmän, som gör det möjligt att fastställa storleken på avgiften och den årliga anpassningen av denna, härrör från ”statliga medel” i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. Eftersom denna avgift har sitt ursprung i en författning, enligt vilken de systemansvariga är skyldiga att uppbära den, kan det i synnerhet inte hävdas att denna avgift endast följer av praxis.

152 Det saknar i detta hänseende betydelse att det i författningen endast föreskrivs en skyldighet för de systemansvariga att ta ut den omtvistade tilläggsavgiften, utan att det uttryckligen anges någon skyldighet för nätanvändarna att betala denna tilläggsavgift. Den ändamålsenliga verkan av den lagstadgade skyldigheten att uppbära denna tilläggsavgift förutsätter nämligen med nödvändighet en symmetrisk skyldighet för gäldenärerna att betala denna avgift.

153 För det andra, vad gäller kompensationen – som bolagen Wepa nämnt – för de kostnader som den omtvistade befrielsen gav upphov till, ska det erinras om att tribunalen, med hänvisning till Bundesnetzagenturs beslut år 2011, i punkterna 90, 91 och 94 i den överklagade domen, anslöt sig till kommissionens konstaterande i det omtvistade beslutet, enligt vilket mekanismen för den omtvistade tilläggsavgiften säkerställde att de systemansvariga fullt ut kompenserades för de intäktsförluster de lidit på grund av den omtvistade befrielsen, eftersom storleken på denna tilläggsavgift var anpassad till beloppet av de medel som krävdes på grund av denna befrielse.

154 Såsom påpekats i punkt 106 ovan omfattas bedömningen, att den metod för att fastställa storleken på den omtvistade tilläggsavgiften som föreskrevs i Bundesnetzagenturs beslut år 2011 skulle göra det möjligt att täcka samtliga kostnader i samband med den omtvistade befrielsen, emellertid av tribunalens bedömning av de faktiska omständigheterna, vilken det – i avsaknad av varje påstående om missuppfattning – inte ankommer på domstolen att pröva i samband med överklagandet, i enlighet med den rättspraxis som det erinrats om i punkt 93 ovan.

155 Av dessa överväganden följer att bolagen Wepas argument samt den andra delen av Förbundsrepubliken Tysklands enda grund ska underkännas, eftersom de delvis är verkningslösa och i övrigt saknar fog.

Huruvida det föreligger statlig kontroll

– *Parternas argument*

156 Bolagen Wepa, genom den första anmärkningen inom ramen för den andra delen av den andra grunden, och Förbundsrepubliken Tyskland, genom den tredje delen av sin enda grund, har i huvudsak gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den fann att det förelåg en statlig kontroll över de medel som genererats av den omtvistade tilläggsavgiften.

157 Kommissionen anser att det saknas fog för denna första anmärkning och denna tredje delgrund och att de under alla omständigheter är verkningslösa.

– *Domstolens bedömning*

158 Såsom framgår av den rättspraxis som det hänvisas till i punkterna 122–126 ovan utgör förekomsten av en skatt eller obligatoriska avgifter enligt nationell lagstiftning som förvaltas och fördelas i enlighet med denna lagstiftning, och förekomsten av statlig kontroll över de aktuella beloppen, två alternativa kriterier som gör det möjligt att fastställa att det rör sig om ”statliga medel” i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.

159 I förevarande fall konstaterade tribunalen, i punkt 96 i den överklagade domen, att den omtvistade tilläggsavgiften utgjorde en skatteliknande avgift eller en obligatorisk avgift som innebar användning av statliga medel, i den mening som avses i denna rättspraxis. Såsom framgår av punkterna 144–155 ovan har bolagen Wepa och Förbundsrepubliken Tyskland inte lyckats visa att tribunalen genom detta konstaterande gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning.

160 Nämnda konstaterande är i sig tillräckligt för att den aktuella åtgärden ska anses ha beviljats med hjälp av statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, och det saknas därmed anledning att pröva huruvida de aktuella beloppen stod under statlig kontroll.

161 Den första anmärkningen inom ramen för den andra delen av bolagen Wepas andra grund och den tredje delen av Förbundsrepubliken Tysklands enda grund är således verkningslösa.

162 Av samtliga dessa skäl följer att den andra grund som åberopats till stöd för överklagandet i mål C-795/21 P och den enda grund som åberopats till stöd för överklagandet i mål C-796/21 P ska underkännas i deras helhet.

163 Eftersom samtliga grunder som åberopats till stöd för huvudöverklagandena i målen C-795/21 P och C-796/21 P har underkänts, ska överklagandena ogillas i deras helhet.

Rättegångskostnader

164 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet avvisas eller ogillas. Enligt artikel 184.1 i rättegångsreglerna ska artikel 138 i dessa regler tillämpas i mål om överklagande. Enligt artikel 138.1 ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Enligt artikel 138.2 ska domstolen, om det finns flera tappande parter, besluta om fördelningen av rättegångskostnaderna.

165 I förevarande fall har bolagen Wepa och Förbundsrepubliken Tyskland tappat målet såvitt avser huvudöverklagandet i mål C-795/21 P respektive huvudöverklagandet i mål C-796/21 P, medan kommissionen har tappat målet såvitt avser anslutningsöverklagandena i dessa mål.

166 Under dessa omständigheter anser domstolen att det med hänsyn till omständigheterna i förevarande mål är skäligt att vardera parten ska bära sina rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

1) **Huvudöverklagandena och anslutningsöverklagandena ogillas.**

2) **WEPA Hygieneprodukte GmbH, WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, Förbundsrepubliken Tyskland och Europeiska kommissionen ska bära sina rättegångskostnader.**

Underskrifter